

V Praze dne 21.11.2022

Věc: otevřený dopis ve věci kampaně "Žeru maso"

Vážený pane ministře,

jsme velmi znepokojeni, že Ministerstvo zemědělství podpořilo finančně kampaň www.zeru-maso.cz, která je zjevně jednostranným lobbistickým nástrojem masného průmyslu. Kampaň si účelově vybírá pouze ty argumenty, které se mu hodí, a to jak v oblasti zdraví, tak i v dopadu na životní prostředí, což považujeme za nepřijatelné a v konečném důsledku škodlivé.

Tato kampaň, která má explicitně jako jeden z cílů „udržet stavy hospodářských zvířat“, stojí přes 4 miliony korun a v rámci naplnění svého cíle se úplně vyhýbá negativním dopadům, čímž se odborně diskredituje a poskytuje zavádějící a neúplné informace.

Jedním z příkladů takové zavádějící argumentace je útok na sóju jako materiálu pro výrobu náhražek masa. Nicméně o tom, že se k nám ročně dovezou z druhého konce světa tisíce tun sóji pro výkrm hospodářských zvířat (a jaký dopad to má na životní prostředí), kampaň úplně mlčí. Stejně tak kampaň naprosto pomíjí vliv chovu hospodářských zvířat na emise skleníkových plynů, životní podmínky zvířat a další aspekty.

Domníváme se také, že kampaň, jejímž cílem je propagace konzumace červeného masa, je v rozporu se strategickými dokumenty, která se Česká republika zavázala plnit. Ve strategii "Farm to fork" (Od zemědělce ke spotřebiteli) se např. výslovně uvádí, že:

Současné vzorce spotřeby potravin jsou neudržitelné jak z hlediska zdraví, tak z hlediska životního prostředí. Průměrný příjem energie, červeného masa, cukrů, soli a tuků v EU nadále překračuje doporučené hodnoty, zatímco spotřeba celozrnných obilovin, ovoce a zeleniny, luštěnin a ořechů je nedostatečná.

Nejdůležitější bude zvrátit do roku 2030 nárůst nadváhy a obezity v celé EU. Díky přechodu ke stravě obsahující více rostlin a méně červeného a zpracovaného masa a více ovoce a zeleniny se sníží nejen rizika život ohrožujících onemocnění, ale také dopad potravinového systému na životní prostředí.

Pro řešení zmíněných nedostatků bychom očekávali, že bude Ministerstvo zemědělství podporovat spíše opačný trend, který bude pomáhat zmíněné problémy řešit.

Kromě toho je zjevné, že peníze za kampaň jsou vynaloženy za nekvalitní práci, například web v okamžiku spuštění kampaně nebyl dodělaný a obsahoval výplňové texty "Lorem ipsum".

V neposlední řadě považujeme celý narativ kampaně „nestydím se, že žeru maso“ velmi zavádějící. Mnoho členů a členek Zelených také konzumuje maso a nechceme jej lidem zakazovat. Ale s vědomím, co konzumace masa znamená pro naše zdraví i pro přírodu, považujeme za odpovědné konzumaci masa omezovat, případně si vybírat takové druhy masa, včetně otázek jeho původu, které zaručují nižší environmentální dopad.

Konzumace masa, případně jeho vyřazení z jídelníčku, nemá nic společného se “studem” nebo “přirozeností”, jak se snaží kampaň veřejnost mystifikovat. Vždy by mělo jít o odpovědné vyhodnocení dostupných informací z pohledu spotřebitele, a k tomu by mělo Ministerstvo dopomáhat - nikoli poskytovat zavádějící informace. Samozřejmě můžeme souhlasit s tím, že náhražky masa v podobě průmyslově zpracovaných potravin nejsou nejlepší cesta. Ale to platí i o těch průmyslově zpracovaných potravinách, které obsahují maso, jako jsou uzeniny. O těch ale web mlčí.

Pokud by kampaně, placené z veřejných peněz, směřovaly k objektivnímu zvyšování povědomí občanů o tom, co jedí a jaký to má vliv na zdraví a životní prostředí, měly by smysl. Kampaně, které důležité aspekty celé problematiky zamlčují a v konečném důsledku předávají lidem zavádějící informace, jsou pro úřad, který vedete, jen ostudou.

Věříme, že využijete všech svých možností, abyste zavádějící obsah kampaně nechal přepracovat. V obecné rovině bychom vás nicméně chtěli vyzvat zejména k tomu, abyste se zasadil o to, aby podobné lobbistické kampaně ministerstvo vůbec nefinancovalo. Ať už z hlediska dosahování úspor státního rozpočtu, tak z hlediska odpovědnosti za stav klimatu a životního prostředí, kdy podpora konzumace červeného masa je v rozporu s aktuálním vědeckým poznáním v těchto oblastech.

V neposlední řadě jste zodpovědný za úroveň veřejné debaty v těchto důležitých tématech, přičemž kampaň jako „Žeru maso“ má blíže k dezinformační kampani než k odpovědnému informování obyvatelstva. Děkujeme, že tuto věc nebudete brát na lehkou váhu.

Michal Berg a Magdalena Davis
Spolupředsednická dvojice Strany zelených